

بسمه تعالی

منطقه آزاد تجاری قاره آفریقا (ZLECA)

منطقه تجارت آزاد قاره آفریقا (ZLECA یا ZLEC یا Zlecaf) یک پروژه منطقه تجارت آزاد است که در سراسر قاره آفریقا ایجاد خواهد شد. این منطقه باید منطقه آزاد تجارت سه جانبه را که شامل بازار مشترک آفریقای شرقی و جنوبی (COMESA)، جامعه آفریقای شرقی (EAC) و جامعه توسعه آفریقای جنوبی (SADC) می باشد با دیگر جامعه اقتصادی کشورهای آفریقای مرکزی (ECCAS)، جامعه اقتصادی کشورهای غرب آفریقا (ECOWAS)، اتحادیه عرب مغرب و جامعه کشورهای ساحل-صحرا که قرار است در هم ادغام شوند، خواهد بود. این پروژه با هدف اصلی ادغام تمام 55 کشور اتحادیه آفریقا در منطقه تجارت آزاد است. منطقه تجارت آزاد قاره آفریقا (CAFTA) به بازار 1.2 میلیارد نفر گسترش خواهد یافت و به عنوان تولید ناخالص داخلی (PIB) 2500 میلیارد دلار در تمام 55 کشور عضو اتحادیه آفریقا خواهد شد. از نظر تعداد کشورهای شرکت کننده، این پروژه از زمان ایجاد سازمان تجارت جهانی (WTO)، به عنوان بزرگترین منطقه تجارت آزاد جهان خواهد شد.

ZLECA همچنین یک بازار بسیار پویا خواهد شد که طبق پیش بینی ها، آفریقا تا سال 2050 حدود 2.5 میلیارد نفر یا 26٪ جمعیت در سن کار در جهان خواهد داشت و شاهد رشد اقتصادی سریع دو برابر از کشورهای توسعه یافته خواهد شد.

شرکت ها هنگام صادرات شان به آفریقا به جای خارج از قاره با تعرفه های بالاتر روبرو هستند (تعرفه متوسط 6.1٪). ZLECA تعرفه های مربوط به تجارت داخل آفریقایی را از بین خواهد برد. این پروژه تجارت شرکت های آفریقایی را برای پاسخگویی به نیازهای بازار رو به رشد آفریقا آسان تر و از مزایای ارائه شده استفاده خواهد کرد.

ادغام این قاره در یک منطقه تجاری مشترک، فرصت های بسیار خوبی را برای تجارت و مصرف کنندگان در سراسر آفریقا فراهم و توسعه پایدار را در کشورهای کم توسعه یافته منطقه را تضمین خواهد کرد. کمیسیون اقتصادی آفریقا (ECA) تخمین زد که ZLECA با حذف تعرفه های واردات می تواند تجارت داخل آفریقا را به 52.3٪ افزایش دهد و در صورت کاهش موانع غیر تعرفه ای نیز می تواند آن را دو برابر کند.

اهداف: اهداف اصلی منطقه تجارت آزاد قاره آفریقا به شرح زیر است:

- ایجاد اتحادیه گمرک قاره (2019)
- حرکت آزاد افراد، محصولات و خدمات و سرمایه گذاری،
- تقویت تجارت داخل آفریقا می باشد.

تصمیم اجرای پروژه منطقه آزاد تجارت قاره

تصمیم اجرای پروژه منطقه آزاد تجارت قاره در ژانویه 2012 در هجدهمین جلسه معمولی کنفرانس اتحادیه آفریقا گرفته شد و مقرر شد که این هدف تعیین شده برای ایجاد این منطقه تجارت آزاد در سال 2017 اجرایی گردد.

روند مذاکره در ژوئن سال 2015 در ژوهانسبورگ در بیست و پنجمین جلسه معمولی کنفرانس اتحادیه آفریقا آغاز شده بود. در این جلسه اهداف، اصول و نقشه راه برای ایجاد منطقه تجارت آزاد آفریقا تعیین شده بود.

اولین مجمع مذاکره منطقه آزاد تجارت قاره در فوریه سال 2016 در آدیس آبابا اتیوپی برگزار شده بود.

امضای موافقتنامه ایجاد منطقه آزاد تجاری قاره آفریقا

در تاریخ 21-3-2018 چهل و چهار کشور آفریقایی در کیگالی/رواندا موافقتنامه ایجاد منطقه آزاد تجاری قاره را امضا کرده بودند. اتحادیه آفریقا منطقه آزاد تجاری قاره ای (ZIECA) را به عنوان ضرورتی برای توسعه اقتصادی آفریقا می دانست.

کشور نیجریه اقتصاد اول قاره در این جلسه شرکت نکرده بود. آقای محمد بوهاری رئیس جمهور نیجریه به کیگالی سفر نکرده بود زیرا کشورش مخالف با این برنامه بود.

آقای ایسوفو رئیس جمهور نیجر در بیست و هشتمین اجلاس سران اتحادیه آفریقا به عنوان قهرمان برنامه منطقه آزاد تجارت قاره آفریقا توسط همتایان خود منتخب شده است.

برنامه منطقه آزاد تجاری قاره آفریقا (ZIECA) در ماه مارس سال 2019 در کیگالی/پایتخت رواندا راه اندازی شده بود و در نیامی در تاریخ 7 ژوئیه 2019 در کنفرانس اتحادیه آفریقا عملیاتی شده است.

کنفرانس اتحادیه آفریقا در نیامی

کشورهای اتحادیه آفریقا (AU) در کنفرانس اتحادیه آفریقا که در نیامی در تاریخ 7 ژوئیه 2019 برگزار شده بود، برنامه منطقه آزاد تجاری قاره آفریقا (ZIECA) را در همین کنفرانس که با حضور حدود سی و دو رئیس جمهور آفریقای به طور رسمی راه اندازی شده بود، مورد تایید قرار دادند.

کشور نیجریه که قبلاً مخالف این پروژه بوده و در کنفرانس قبلی (کیگالی/رواندا) شرکت نکرده بود، در این کنفرانس نیز شرکت کرده و پروژه را امضا کرده و کشورهای دیگر از جمله بنین، گابن و گینه استوایی نیز در همین کنفرانس نیامی این پروژه را امضا کردند. بدین ترتیب این توافق نامه توسط 54 از 55 کشور این قاره امضا شده است.

اریتره تنها کشور آفریقایی است که برنامه را امضا نکرده است.

چرا اریتره پروژه منطقه آزاد تجاری قاره آفریقا را امضا نکرده؟

آلبرت موچانگا کمیسر تجارت و صنعت آفریقا گفت: اریتره به دلیل وضعیت جنگش با اتیوپی نتوانست پروژه امضا کند، و اکنون که صلح بین دو کشور به امضا رسیده است هم نمی تواند مستقیم امضا کند، چرا که هنوز وضعیت اقتصادی و سیاسی این کشور نشان می دهد که ادغام آن با پروژه منطقه آزاد تجاری قاره آفریقا کار آسانی نخواهد بود. لذا بنظر می رسد در آینده و در صورتیکه وضعیت این کشور با ثبات گردد به این پروژه ملحق شود.

ملاحظه :

منطقه آزاد تجاری قاره آفریقا یک بازار واحد برای کالاها و خدمات و حرکت آزاد تاجران و سرمایه گذاران است ، بنابراین راه ایجاد اتحادیه گمرکی آفریقا خواهد شد.

یک مقام سازمان ملل می گوید، منطقه تجارت آزاد قاره آفریقا برای پیشبرد رشد تجاری این قاره است این امر به عنوان موتور رشد اقتصادی مبتنی بر تجارت در آفریقا تبدیل خواهد شد. این پروژه که به عنوان بزرگترین منطقه تجارت آزاد جهان خواهد بود شامل 54 کشور و 1.2 میلیارد نفر جمعیت می باشد.

این برنامه امکان تحقق رویای رشد اقتصادی مبتنی بر تجارت برای کارآفرینان، صنعتگران، سرمایه گذاران، مپتکران و ارائه دهندگان خدمات آفریقا فراهم خواهد کرد.

این منطقه تجارت آزاد باعث ایجاد شغل، کمک به انتقال فناوری و توسعه مهارت های جدید، بهبود ظرفیت تولیدی و متنوع سازی صنعت و افزایش سرمایه گذاری های آفریقایی و خارجی خواهد شد.

منطقه تجارت آزاد ابزاری برای بازکردن نوآوری در آفریقا ، تحریک رشد، تحول در اقتصاد آفریقا و کمک به قاره مرقه، پایدار و صلح آمیز آفریقا همانطور که در دستور کار 2063 و برنامه توسعه پایدار پیش بینی شده تا سال 2030 خواهد شد.

آرزوهای اصلی منطقه تجارت آزاد شامل ایجاد یک بازار مشترک برای کالاها و خدمات و جابجایی آزاد تجار و سرمایه گذاری است.

بنا به کمسیون اقتصادی سازمان ملل متحد برای آفریقا (UNECA)، انتظار می رود که پس از عملیاتی شدن کامل این برنامه ZLECA سطح تجارت داخل آفریقا را تا سال 2022 بیش از 52٪ افزایش دهد.

معمولا منطقه تجارت آزاد گفته می شود که کشورهای عضو این توافق متعلق به یک منطقه جغرافیایی نسبتا محدود است.

بستن مرزهای نیجریه یا نیجر و بنین به عنوان مشکل برای این پروژه خواهد شد. حدود یک ماه است که نیجریه همسایه مرزهای خود را با بنین و نیجر به علت انواع قاچاق و بی نظمی در مرزهای خود بسته است. هنوز این سه کشور در حال مذاکره برای حل این مشکل هستند.

آقای ایسوفو رئیس جمهور نیجر در سومین انجمن "سرمایه گذاری برای آینده" در ریاض (عربستان سعودی) در مورد منطقه تجارت آزاد آفریقا ZLECA گفت: این برنامه چشم اندازهایی به آفریقا را فراهم خواهد کرد، اجازه ی بسیج 55 بازار پراکنده شده در کشورهای آفریقایی به یک بازار واحد متحد خواهد داد. وی گفت، این امر به آفریقا اجازه ی دستیابی به یک اقتصاد با مقیاس بزرگ و مذاکره یک صدا در تجارت بین المللی خواهد داد.

ZLECA که در ژوئن سال 2020 اجرا خواهد شد، تجارت داخل آفریقا را تقویت خواهد کرد. به آفریقا امکان می دهد تا بازار داخلی خود را بازبهد و بازار خارجی را از طریق صادرات محصولات خود به خارج را فتح نماید.

تهیه کننده : دکتر مهدی کاردوست